

Főoldal > ... > Pénzügyek/Pénzbeli Követelések > Fizetéseképtelenség/csőd > Germany

Fizetéseképtelenség/csőd

 Németország

Tartalomsgálgáltató:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Bevezetés

Németországban a fizetéseképtelenséget és a fizetéseképtelenségi eljárásokat szabályozó jogszabály a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló törvénykönyv (*Insolvenzordnung* – a továbbiakban: InsO), amely 1999. január 1-jén lépett hatályba. A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló törvénykönyv abban különbözik a többi eljárási jogszabálytól, hogy nemcsak eljárási, hanem anyagi jogi rendelkezéseket is tartalmaz. A fizetéseképtelenségi eljárás megindításának joghatásait meghatározó rendelkezések például anyagi jogi jellegűek (az InsO 80–147. szakasza).

A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló törvénykönyv elsődleges célja az adós hitelezőinek kollektív kielégítése az adós vagyonának értékesítése és a bevétel felosztása vagy – különösen a vállalkozás folytatása érdekében – a fizetéseképtelenségi tervben rögzített alternatív megállapodás elérése révén (az InsO 1. szakaszának első mondata). A „kollektív kielégítés” (*gemeinschaftliche Befriedigung*) azt jelenti, hogy a hitelezők főszabály szerint a követeléseik arányában kapnak kielégítést. Ezenfelül a fizetéseképtelenségi eljárások célja, hogy a becsületes adósok számára lehetőséget adjanak a fennmaradó tartozásaik alóli mentesülésre (az InsO 1. szakaszának második mondata).

A hitelezőkkel való egyenlő bánásmód elvén túl a német fizetéseképtelenségi eljárások meghatározó alapelve a hitelezői autonómia (*Gläubigerautonomie*) elve. A hitelezők széles körű jogosultságokkal rendelkeznek az eljárás alakítására, különös tekintettel az adós vagyona értékesítésének módjára. A hitelezők a fizetéseképtelenségi eljárás konkrét formáját is meghatározzák, mivel a rendes eljáráson kívül a törvénykönyv a biztosítékkal rendelkező és a nem elsőbbségi hitelezők számára lehetővé teszi, hogy autonómiájukat a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló törvény rendelkezéseitől eltérő fizetéseképtelenségi terv elkészítése útján gyakorolják abból a célból, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon értékesítését, az érdekelt felek közötti felosztását, a fizetéseképtelenségi eljárás menetét és az adósnak az eljárás befejezését követően fennmaradó helytállási kötelezettségét rendezzék. A fizetéseképtelenségi terv különösen a vállalkozás szerkezetátalakítása esetén fontos, azonban a vállalkozás felszámolásának is keretet biztosíthat.

A fizetéseképtelenségi eljárásra vonatkozó német jogszabályt az egységesség elve is jellemzi. Ez azt jelenti, hogy a szerkezetátalakításról és a felszámolásról szóló törvény (*Gesetz für Sanierung und Liquidation*) nem rendelkezik különálló eljárástípusokról. A felszámolás és a szerkezetátalakítása is lefolytatható a rendes eljárás vagy a fizetéseképtelenségi terv létrehozására irányuló eljárás útján.

A vállalkozások szerkezetátalakításával kapcsolatban felhívjuk a figyelmet a vállalkozások stabilizációs és szerkezetátalakítási keretéről szóló törvényre (*Gesetz über den Stabilisierungs- und Restrukturierungsrahmen für Unternehmen*, más néven *Unternehmens- und -restrukturierungsgesetz* vagy StaRUG), amely 2021. január 1-jén lépett hatályba. A StaRUG számos olyan eszközt biztosít, amelyek lehetővé teszik a nehéz helyzetbe került, de még nem fizetéseképtelen vagy túlzottan eladósodott vállalkozások számára, hogy a hitelezők többsége által elfogadott szerkezetátalakítási terv alapján átszervezzék a vállalkozást anélkül, hogy az InsO szerinti fizetéseképtelenségi eljárást kellene indítani ellenük. 2022. július 17. óta a StaRUG szerinti eljárások kérelemre nyilvánosan is lefolytathatók, amely esetben a StaRUG 84–86. szakaszának megfelelően az eljárásra, a bírósági tárgyalások helyére és időpontjára, valamint a bírósági határozatokra vonatkozó információk közzétételre kerülnek egy szerkezetátalakítási portálon. Ennek megfelelően a szóban forgó eljárások megfelelnek a

fizetéseketelenségi eljárásról szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/848 rendelet (a továbbiakban: az uniós fizetéseketelenségi rendelet) 1. cikkének (1) bekezdésében a fizetéseketelenségi eljárásokra vonatkozóan rögzített feltételeknek.

1 Ki ellen indítható fizetéseketelenségi eljárás?

Bármely természetes vagy jogi személy vagyona tekintetében indítható fizetéseketelenségi eljárás, akkor is, ha a szóban forgó személy nem folytat kereskedelmi vagy önálló vállalkozói szakmai tevékenységet. (Az ilyen tevékenységet nem folytató természetes személy „fogyasztónak” minősül.) Fizetéseketelenségi eljárás jogi személyiség nélküli társaság (például közkereseti társaság [*offene Handelsgesellschaft*] vagy betéti társaság [*Kommanditgesellschaft*]) vagyona, valamint önálló vagyontömeg, például hagyaték tekintetében is indítható. Közjogi jogi személyek esetében az InsO 12. szakaszában foglalt különös rendelkezés az irányadó, amely rögzíti, hogy a szövetségi kormány és a tartományok (*Land*) vagyonával szemben nem indítható fizetéseketelenségi eljárás (az InsO 12. szakasza (1) bekezdésének 1. pontja).

2 Mik a fizetéseketelenségi eljárás megindításának feltételei?

Fizetéseketelenségi eljárás kizárólag kérelemre indulhat, hatóság hivatalból nem indíthatja meg. A kérelmet az adós vagy valamely hitelező terjesztheti elő. A bíróságnak és az adósnak az idő előtt vagy kizárólag károkozási célból előterjesztett kérelmekkel szembeni védelme érdekében a kérelmet előterjesztő hitelezőnek hitelt érdemlően bizonyítania kell, hogy a fizetéseketelenség megállapítását megalapozó körülmények fennállnak, és hogy a hitelezőnek ténylegesen követelése van az adóssal szemben.

Tőkeegyesítő társaság fizetéseketelensége esetén az ügyvezető szerv büntetés terhe mellett köteles fizetéseketelenségi eljárás iránti kérelmet előterjeszteni. Ezen előírás megszegése esetén a hitelezők kártérítési keresetet is indíthatnak. Ha egy válsághelyzetben levő adós felróható magatartást tanúsít, bizonyos körülmények között felmerülhet a szóban forgó adós büntetőjogi felelőssége (a büntető törvénykönyv [*Strafgesetzbuch*] 283. és azt követő szakaszai).

A fizetéseketelenségi eljárás megindításának oka általában a fizetések teljesítésére való képtelenség. Az adós akkor fizetéseketelenségi, ha nincs olyan helyzetben, hogy a fizetési kötelezettségeit azok esedékessé válásakor teljesítse. A fizetéseketelenséget főszabály szerint vélelmezni kell, ha az adós beszüntette kifizetéseit (az InsO 17. szakaszának (2) bekezdése). Amennyiben az adós jogi személy vagy olyan társaság, amelyben a tagok egyike sem korlátlan felelősségű természetes személy, az eljárás túlzott mértékű eladósodottság miatt is megindítható. Túlzott mértékű eladósodottság akkor áll fenn, ha az adós vagyona már nem fedezi a fennálló kötelezettségeit, kivéve, ha az adott körülmények között nagy a valószínűsége annak, hogy a vállalkozás következő 12 hónapban is fennmarad (az InsO 19. szakaszának (2) bekezdése). Amennyiben a körülmények alapján magas a vállalkozás folytatásának valószínűsége, ezt alapul kell venni az adós vagyona értékének felmérése során. A kérelem benyújtására az adós is jogosult, ha fennáll a veszélye annak, hogy rövidesen fizetéseketelenné válik (az InsO 18. szakaszának (1) bekezdése). Akkor tekinthető úgy, hogy fennáll a veszélye annak, hogy az adós rövidesen fizetéseketelenné válik, ha a fennálló kötelezettségeit várhatóan nem tudja teljesíteni azok esedékessé válásakor (az InsO 18. szakaszának (2) bekezdése). Annak értékeléséhez, hogy az adóst fizetéseketelenség fenyegeti-e, általában 24 hónapos előrejelzési időtávot vesznek alapul. A fizetéseketelenségi eljárás megindításához az is szükséges, hogy az eljárás finanszírozása biztosított legyen. Ezért a fizetéseketelenségi eljárás megindítására irányuló kérelmet elutasítják, ha az adós vagyona várhatóan nem fedezi az eljárás költségeit (az InsO 26. szakasza (1) bekezdésének első mondata).

A feltételek teljesülése esetén a fizetéseketelenségi ügyekben hatáskörrel rendelkező, azaz a „fizetéseketelenségi ügyekben eljáró bíróság” (*Insolvenzgericht*) az eljárás megindításáról szóló határozatot hoz, amelyet közzétesz. A bíróság a nyilvános hirdetményt az interneten teszi közzé (<http://www.insolvenzbekanntmachungen.de/>). Az eljárás megindításáról szóló határozatban a bíróság felhívja a nem elsőbbségi hitelezőket, hogy meghatározott határidőn belül jelentsék be követeléseiket a felszámolóknak. A bíróság határnapot tűz ki azon gyűlés megtartására, amelyen a hitelezők a felszámoló jelentése alapján döntenek a fizetéseketelenségi eljárás lefolytatásának a menetéről, és a bejelentett követelések ellenőrzése céljából tárgyalást tűznek ki (az InsO 29. szakaszának (1) bekezdése).

A bevezetésben már említettek szerint a fizetéseketelenségi eljárásról szóló törvény nem ír elő külön eljárástípusokat a szerkezetátalakítás és a felszámolás esetére. A rendes eljáráson kívül a törvénykönyv

fizetéseképtelenségi terv útján is lehetővé teszi a felszámolást és a szerkezetátalakítást.

Mivel némi időbe telhet, amíg a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróság ellenőrzi, hogy teljesülnek-e az eljárás megindításának a feltételei, a bíróság először meghozza azokat az ideiglenes intézkedéseket, amelyek szükségesnek tűnnek annak megelőzéséhez, hogy az adós pénzügyi helyzetében olyan változás következzen be, amely a kérelemről szóló határozat meghozataláig hátrányos lehet a hitelezőkre nézve (az InsO 21. szakasza (1) bekezdésének első mondata). A gyakorlatban a bíróság ideiglenes felszámolót (*vorläufiger Insolvenzverwalter*) nevez ki, akinek lehet „gyenge” vagy „erős” hatásköre. „Gyenge” hatáskörű ideiglenes felszámoló kinevezése esetén az adós rendelkezési joga megmarad, és a bíróság határozza meg a felszámoló egyedi feladatait, amelyek nem haladhatják meg az erős hatáskörű ideiglenes felszámoló feladatkörét (az InsO 22. szakasza (2) bekezdésének második mondata). A bíróság például elrendelheti, hogy az adós általi rendelkezés kizárólag a vagyonfelügyelő jóváhagyásával érvényes. Az erős hatáskörű ideiglenes felszámoló kinevezésétől eltérően a gyenge hatáskörű ideiglenes felszámoló kinevezése nem eredményezi a folyamatban lévő jogviták felfüggesztését (a Szövetségi Bíróság 1999. június 21-i II ZR 70/98 ítélete, 4. pont). Az ideiglenes felszámoló „erős” hatáskörrel rendelkezik, ha a bíróság általános jelleggel eltiltja az adóst a rendelkezéstől, vagyis az adós vagyonának kezelésére és az azzal való rendelkezésre a felszámoló jogosult (az InsO 22. szakasza (1) bekezdésének első mondata).

3 Mely a vagyontárgyak képezik a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon részét? Miként kezelik az adós által a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően szerzett vagy rá háramló vagyontárgyakat?

A fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon (*Insolvenzmasse*) az eljárás megindításakor az adós tulajdonában álló, valamint az adós által az eljárás alatt (azaz az eljárás befejezéséig vagy megszüntetéséig) megszerzett eszközöket foglalja magában. Ez a vagyon nem foglalja magában az adós személyéhez szorosan kapcsolódó jogokat, valamint a lefoglalás alól mentesülő dolgokat, mivel azok önálló végrehajtási eljárásnak sem képezhetik tárgyát. Például a megszerzett jövedelem csak az adós létfenntartásához szükséges szintet meghaladó mértékben képezi részét a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonnak. Azok az eszközök, amelyeket a felszámoló visszaad az eljárás alá vont vagyonból, szintén az adós lefoglalás alól mentesülő eszközeinek tekintendők.

A német jogban a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon részét képező eszközök kezeléséhez és az azokkal történő rendelkezéshez való jog főszabály szerint az eljárás megindításával átszáll a felszámolóra (kivétel: a vagyon feletti rendelkezési jogát megtartó adós általi vagyonkezelés [*Eigenverwaltung*], az InsO 270. és azt követő szakaszai), így például a felszámoló köteles biztosítékot nyújtani azoknak a hitelezőknek, akik a vagyon feletti rendelkezési jogát megtartó adós részére finanszírozást nyújtanak. A kiemelkedő jelentőségű ügyletekhez – így például a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonra nézve jelentős terhet jelentő kölcsönszerződésekhez – a felszámolónak be kell szereznie a hitelezői gyűlés vagy a hitelezői választmány hozzájárulását (az InsO 160. szakasza). A felszámoló által vállalt hitelnyújtási és egyéb kötelezettségek a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyont terhelik, és azokat e vagyonból elsőbbségi követelésként, vagyis a nem elsőbbségi hitelezőket megelőzően kell kielégíteni. Ez biztosítja, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően a szerződő partnerek hajlandóak legyenek üzletet kötni a fizetéseképtelen adóssal.

4 Milyen jogok illetik meg az adóst, illetve a fizetéseképtelenségi szakértőt?

Mivel a fizetéseképtelenségi eljárás megindításával a felszámoló főszabály szerint fontos szerepet kap (kivétel: a vagyon feletti rendelkezési jogát megtartó adós által végzett vagyonkezelés), az eljárás e szakaszában a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróság alapvetően felügyeleti és irányítási jogkörökkel rendelkezik (lásd az InsO 58. és 76. szakaszát) (például a fizetéseképtelenségi terv létrehozására irányuló eljárásban vagy a vagyon feletti rendelkezési jogát megtartó adós által végzett vagyonkezeléssel összefüggésben biztosított külön jogkörökön felül). A fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően a kulcsfontosságú döntéseket (értékesítés, felszámolás, szerkezetátalakítás és fizetéseképtelenségi terv) a hitelezőknek kell meghozniuk. A bíróság ugyanakkor az eljárás megindításának szakaszában különös hatáskörökkel és feladatokkal bír. Ebben a szakaszban hozza meg a bíróság az eljárás megindítására, az ideiglenes biztosítási intézkedésekre és a felszámoló kinevezésére vonatkozó határozatokat. A bíróság feladatát képezi a felszámoló felügyelete is. A bíróság a felszámoló eljárásának csak a jogszerűségét felügyeli, és nem vizsgálja annak célszerűségét, továbbá

utasításokat sem adhat a felszámolónak. A fizetéseképtelenségi eljárás felgyorsítása érdekében a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróság határozatai csak azokban az esetekben támadhatók meg fellebbezéssel, amelyek tekintetében a törvénykönyv biztosítja az azonnali fellebbezés (*sofortige Beschwerde*) lehetőségét (lásd az InsO 6. szakaszának (1) bekezdését). Az azonnali fellebbezés a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróságnál vagy a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróság fellebbviteli bíróságaként eljáró tartományi bíróságnál (*Landgericht*) szóban vagy írásban, a bíróság hivatalában (*Geschäftsstelle*) nyújtható be. Az azonnali fellebbezésnek nincs halasztó hatálya. A fellebbviteli bíróság vagy a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróság azonban elrendelheti a végrehajtás ideiglenes felfüggesztését.

A felszámoló a fizetéseképtelenségi eljárás központi szereplője. Felszámolóként kizárólag természetes személyek nevezhetők ki, jogi személyek nem (az InsO 56. szakasza (1) bekezdésének első mondata). Különösen ügyvédek, könyvelők és adótanácsadók nevezhetők ki. A fizetéseképtelenségi eljárás megindításától kezdve az adós vagyonának kezelésére és az azzal való rendelkezésre vonatkozó jog a felszámolót illeti meg (az InsO 80. szakaszának (1) bekezdése). A felszámoló a fizetéseképtelenségi eljárás megkezdésekor általa fellelt vagyontól köteles eltávolítani minden olyan vagyontárgyat, amelynek nem az adós a tulajdonosa. A felszámoló azokat a vagyontárgyakat is felveszi az adós vagyonába, amelyek a felelősségi jog alapján annak részét képezik, azonban a fizetéseképtelenségi eljárás megindításakor még nem szerepelnek az adós vagyontárgyai között. Az adós ily módon meghatározott vagyona minősül a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonnak (*Insolvenzmasse*, az InsO 35. szakasza), amelyet a felszámoló értékesít, és amelyből a hitelezők kielégítése történik. A felszámoló további feladatai a következőket foglalják magukban:

- a fizetéseképtelen adós munkavállalóinak járó munkabér kifizetése;
- döntés a folyamatban levő jogviták folytatásáról, illetve befejezéséről (az InsO 85. és azt követő szakaszai), valamint arról, hogy hogyan kezelendők azok a szerződések, amelyeket még nem teljesítettek maradéktalanul (az InsO 103. és azt követő szakaszai);
- vagyonmérleg készítése (az InsO 153. szakasza (1) bekezdésének első mondata);
- a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőzően, valószínűsíthetően a biztosítékkal nem rendelkező hitelezők hátrányára megkötött ügyletek megtámadása (az InsO 129. és azt követő szakaszai).

A felszámolót a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróság felügyeli (az InsO 58. szakaszának (1) bekezdése). Létrehozása esetén a hitelezői választmány támogatja és figyelemmel kíséri a felszámoló feladatainak ellátását (az InsO 69. szakaszának első mondata).

Ha az adós vagyonával történő rendelkezés joga a felszámolót illeti meg, a felszámoló a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően főszabály szerint szabadon rendelkezhet a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonba tartozó eszközökkel. Korlátozás alá esnek az olyan kiemelkedő jelentőségű ügyletek, mint például a vállalkozás vagy a teljes árukészlet értékesítése. Az ehhez hasonló kiemelkedő jelentőségű ügyletekhez a hitelezők gyűlése vagy a hitelezői bizottság jóváhagyása szükséges. A jóváhagyásra vonatkozó követelmény megsértése azonban nem érinti a harmadik feleket, hanem csupán a felszámoló felelősségét vonja maga után. A felszámolónak eleget kell tennie a hitelezők gyűlése által a vállalkozás felszámolása vagy az üzleti tevékenység folytatása tárgyában hozott döntésnek is (az InsO 157. és 159. szakasza).

Ha a felszámoló felróhatóan megszegi a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló törvény alapján fennálló kötelezettségeit, az eljárásban részt vevő valamennyi féllel szemben kártérítési felelősséggel tartozik (az InsO 60. szakaszának (1) bekezdése). A törvénykönyv 60. szakaszának (1) bekezdése a következőket írja elő: „A felszámoló az e törvény alapján őt terhelő kötelezettségek felróható megsértése esetén köteles megtéríteni az eljárásban részt vevő felek kárait. A felszámolónak a gondos és lelkiismeretes felszámolótól elvárható gondossággal kell eljárnia”.

A felszámoló a tiszttségének ellátásáért díjazásra, továbbá igazolt kiadásainak megtérítésére jogosult (az InsO 63. szakasza (1) bekezdésének első mondata). A felszámoló díjazását a fizetéseképtelenségi jogi díjazásról szóló rendelet (*Insolvenzrechtsvergütungsverordnung* – a továbbiakban: InsVV) szabályozza, és azt a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon fizetéseképtelenségi eljárás lezárásakor képviselt értéke alapján kell meghatározni. A rendelet fokozatosan emelkedő átalánydíjakról rendelkezik, amelyek a felszámolói feladatok nagyságrendje és nehézsége alapján emelhetők.

Az az adós, akivel szemben a nem elsőbbségi hitelezők követeléseit érvényesítik, a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően továbbra is az értékesítendő eszközök tulajdonosa marad (az InsO 38. és 39. szakasza). Főszabály szerint az adós a teljes vagyona erejéig felel. Azonban a vagyon kezeléséhez és az azzal történő

rendelkezéshez való jog a fizetéseképtelenségi eljárás során a felszámolót illeti meg. Az adós kérelmére az eljárást megindító bírósági határozat a 270. és azt követő szakaszok alapján is elrendelheti a vagyon feletti rendelkezési jogát megőrző adós általi vagyonkezelést. Az adós köteles csatolni a kérelméhez a vagyon feletti rendelkezési jogát megőrző adós általi vagyonkezelés tervét, amelyről az InsO 270a. szakasza rendelkezik részletesen. A végzés akkor adható meg, ha a vagyon feletti rendelkezési jogát megőrző adós általi vagyonkezelés terve következetes és teljes, és nem ismertek arra utaló körülmények, hogy az adós vagyonkezelési terve alapvetően helytelen tényeken alapul (az InsO 270b. szakaszának (1) bekezdése és 270f. szakaszának (1) bekezdése). Ezenkívül a 270e. szakaszban meghatározott, a vagyon feletti rendelkezési jogát megőrző adós általi ideiglenes vagyonkezelés egyik megszüntetési oka sem állhat fenn (az InsO 270b. szakaszának (1) bekezdése). Főszabály szerint a fizetéseképtelenségi jog általános rendelkezései erre az esetre is alkalmazandók (az InsO 270. szakasza (1) bekezdésének második mondata). A vagyon feletti rendelkezési jogát megőrző adós általi vagyonkezelés esetén azonban az adós továbbra is jogosult marad a vagyona kezelésére és az azzal való rendelkezésre, és ezt a jogot a bíróság által kijelölt vagyonfelügyelő (*Sachverwalter*) felügyelete mellett gyakorolhatja (az InsO 270. szakasza (1) bekezdésének első mondata). A vagyon feletti rendelkezési jogát megtartó adós általi vagyonkezelés esetén az adós és a vagyonfelügyelő között megoszlanak azok a hatáskörök, amelyek rendszerint a felszámolót illetik meg.

A fizetéseképtelenségi eljárás megindítása az adós oldalán egy sor tájékoztató és együttműködési kötelezettséget keletkeztet. Az adós ugyanakkor az eljárásban való részvételre is jogosult.

5 Milyen feltételek alapján lehet beszámításokat igényelni?

Az InsO 94. és azt követő szakaszai foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy a nem elsőbbségi hitelezők a fizetéseképtelen adóssal szemben jogosultak-e a követelések beszámítására. A törvénykönyv alapvető különbséget tesz aszerint, hogy a beszámítási lehetőség már a fizetéseképtelenségi eljárás megindításakor is létezett-e, vagy csak azt követően merült fel. Az első esetben a beszámítás főszabály szerint elfogadható, vagyis a nem elsőbbségi hitelezőnek nem kell bejelentenie a követelését a követelések nyilvántartásába (*Table*) történő felvétel céljából, hanem a beszámítás felszámoló részére történő bejelentése útján kielégítést nyerhet. A beszámítás bejelentése azonban érvénytelen, ha a követelés beszámításának a lehetősége valamely megtámadható ügylet eredményeként vált elérhetővé a hitelező számára (az InsO 96. szakasza (1) bekezdésének 3. pontja).

A második esetben, amelyben a beszámítási lehetőség később merül fel, az alábbi különbséget kell tenni:

Ha az eljárás megindításakor a beszámítási igény már létezett, de még nem volt esedékes, még nem irányult hasonló teljesítésre, vagy még feltételes volt, a beszámítás az eljárás megindítását követően attól az időponttól kezdve fogadható el, amikor a beszámítás említett akadálya elhárult.

Ha az eljárás megindításakor a követelés még nem létezett, vagy ha a hitelező az adóssal szembeni követelést csak az eljárás megindítását követően szerezte meg, az InsO 96. szakasza (1) bekezdésének 1. és 2. pontja szerint a beszámítás tilos, melynek következtében az adós követelheti, hogy a hitelező a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon javára teljesítse a szerződés szerinti kötelezettségeit, de a hitelező csak a követelés nyilvántartásba vételét kérheti, továbbá csak arányos kielégítést kap.

Azonban ha a hitelező a követelést a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően nem valamely másik hitelezőtől szerezte, hanem arra a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően saját nevében – például a felszámolóval kötött szerződés révén – tett szert, a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon hitelezőjeként beszámításra jogosult.

6 Milyen hatást gyakorol a fizetéseképtelenségi eljárás azokra a hatályos szerződésekre, amelyekben az adós szerződő fél?

A fizetéseképtelenségi eljárás fennálló szerződésekre gyakorolt hatását a német jogban az InsO 103. és azt követő szakaszai szabályozzák. Főszabály szerint a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően a fennálló szerződéses jogviszonyok megszűnhetnek vagy folytatódhatnak, illetve a felszámoló dönthet a szerződések teljesítéséről vagy megszüntetéséről.

Egyes ügyletek esetében a jog kifejezetten szabályozza a fizetéseképtelenségi eljárás joghatásait (az InsO

103–118. szakasza). A fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonhoz tartozó vagyontárgyakkal kapcsolatos megbízások, vállalkozási szerződések és meghatalmazások például a fizetéseképtelenségi eljárás megindításakor hatályukat veszítik, azonban az adós által kötött ingatlanbérleti szerződések és munkaszerződések továbbra is hatályban maradnak, és továbbra is kötelezőek a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonra nézve.

Az adós és a másik fél által nem vagy nem teljes mértékben teljesített szerződések esetében az InsO 103. szakaszának (1) bekezdése lehetővé teszi a felszámoló számára, hogy döntsön a szerződés teljesítéséről. Ha a felszámoló a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon terhére történő teljesítés mellett dönt, a hitelező ellenkövetelését elsőbbségi követelésként kell kielégíteni, mivel az az InsO 55. szakasza (1) bekezdésének 2. pontja alapján a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyont terhelő tartozásnak minősül. Ha a felszámoló a nemteljesítés mellett dönt, a továbbiakban semmilyen követelést nem támaszthat a szerződés alapján. A nemteljesítésből eredő kártérítési igényeiket a hitelezők kizárólag nem elsőbbségi hitelezőként, a követeléseik nyilvántartásba vétele útján érvényesíthetik (az InsO 103. szakasza (2) bekezdésének első mondata). Ha a felszámoló nem hoz döntést, a szerződő partner felhívhatja őt a döntés meghozatalára. Ebben az esetben a felszámolónak haladéktalanul nyilatkoznia kell arról, hogy szándékában áll-e kérni a szerződés teljesítését. Ha ezt elmulasztja, később nem követelheti a szerződés teljesítését. A pénzügyi szolgáltatások és a fix határidős ügyletek vonatkozásában a törvénykönyv kizárja a felszámoló választási jogát (az InsO 104. szakasza).

Ha az InsO 103–118. szakasza nem rendelkezik kifejezetten az adott szerződéses jogviszonyról, a szerződés a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően is hatályban marad.

A szerződésekben szereplő elállási záradékok alkalmazhatósága vitatott. A kiindulási pont az InsO 119. szakaszában foglalt rendelkezés, amely szerint a 103. szakasz és az azt követő szakaszok alkalmazását előzetesen kizáró vagy korlátozó megállapodások érvénytelenek. Az említett rendelkezés alapján megengedhetők azok az elállásról szóló szerződési rendelkezések, amelyek nem a fizetéseképtelenségi eljárás megindításához vagy a vonatkozó kérelmek előterjesztéséhez, hanem például az adós fizetési kötelezettségének a megszegéséhez kapcsolódnak. Azonban az elállásról szóló azon szerződési rendelkezések, amelyek a fizetéseképtelenséghez kapcsolódnak, problematikusak – különösen a Szövetségi Legfelsőbb Bíróság (*Bundesgerichtshof*) 2012. november 15-i ítéletére (IX ZR 169, 11, BGHZ 195., 348.) figyelemmel. Ebben az ítéletben a bíróság egy energiaszolgáltatási szerződéssel kapcsolatban megállapította, hogy az abban szereplő, az ügy tárgyát képező fizetéseképtelenséggel összefüggő elállásra vonatkozó rendelkezés érvénytelen. A bíróság azonban megállapította, hogy a fizetéseképtelenséggel összefüggő elállásról szóló szerződési rendelkezések önmagukban nem minősülnek érvénytelennek: a jogszabályban rögzített elállás lehetőségét tükröző elállási záradékok megengedhetők. A fizetéseképtelenséggel összefüggő elállásról szóló szerződési rendelkezéseket illetően tehát nem alakult ki állandó joggyakorlat. A pénzügyi szolgáltatásokkal és határidős ügyletekkel kapcsolatos szerződésekben kikötött elállási záradékokra vonatkozóan az InsO 104. szakaszának (3) és (4) bekezdése különös szabályokat tartalmaz.

Amennyiben az adós és a hitelező a rendes jogi szabályozással összhangban az engedményezés kizárásáról joghatályosan megállapodnak, ez a megállapodás a felszámolót is köti. A kereskedelmi ügyletek esetében azonban ez az engedményezési tilalom gyakran érvénytelen, mivel a pénzkövetelés engedményezése a szerződésben rögzített engedményezési tilalom ellenére is érvényes, ha az adós és a hitelező kereskedőnek minősül (a kereskedelmi törvénykönyv [*Handelsgesetzbuch*] 354a. szakaszának (1) bekezdése).

7 Milyen hatást gyakorol a fizetéseképtelenségi eljárás az egyes hitelezők által indított eljárásokra (a folyamatban lévő peres eljárások kivételével)?

Mivel a fizetéseképtelenségi eljárás célja az összes hitelező egyenlő kielégítése, az InsO 87. szakasza egyértelműen rögzíti, hogy a nem elsőbbségi hitelezők kizárólag az eljárásra irányadó rendelkezések alapján érvényesíthetik a követeléseiket. Ennek megfelelően a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása végrehajtási tilalommal jár, amely alapján a nem elsőbbségi hitelezők az eljárás alatt a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonnal és az adós egyéb vagyonával szemben sem jogosultak a követeléseik végrehajtás útján történő érvényesítésére (az InsO 89. szakaszának (1) bekezdése). A követelések érvényesítésének tilalmát a jogszabály erejénél fogva be kell tartani, ezért a már megkezdett végrehajtás automatikusan megszakad tekintet nélkül arra, hogy a hitelező tud-e az eljárás megindításáról, és hogy az adós kérte-e a végrehajtás felfüggesztését.

Az InsO 88. szakasza úgy rendelkezik, hogy az eljárás megindítása a korábbi végrehajtási intézkedésekre nézve visszaható hatállyal bír (*Rückschlagsperre*), és rögzíti, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás megindítására

vonatkozó kérelmet megelőző hónap során vagy a kérelem előterjesztését követően folytatott végrehajtás révén megszerzett biztosítékok az eljárás megindításakor érvénytelenné válnak. Ebben az esetben is lényegtelen, hogy a hitelező tudott-e a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása céljából előterjeszteni kívánt kérelemről.

Ha a hitelező a fizetéseképtelenségi eljárás megindítására irányuló kérelem előterjesztését megelőzően alkalmazott végrehajtási intézkedés révén szerezte meg a biztosítékokat, az az InsO 88. szakaszának (1) bekezdése értelmében nem érvénytelen, azonban bizonyos körülmények fennállása esetén megtámadható (Szövetségi Legfelsőbb Bíróság, a IX ZR 39/03 ügyben hozott, 2004. január 22-i ítélet).

A fizetéseképtelenségi eljárás megindításától kezdve az adós a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyont érintő jogi eljárásokban nem vehet részt félként. Ez a jog a felszámolót illeti meg, aki a tisztségénél fogva a jogi eljárásokban félként járhat el. Ezért a felszámoló a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon részét képező követeléseket a saját nevében érvényesítheti.

8 Milyen hatást gyakorol a fizetéseképtelenségi eljárás a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának pillanatában folyamatban lévő peres eljárások lefolytatására?

Mivel a fizetéseképtelen adós a fizetéseképtelenségi eljárás megindításakor elveszíti a perképességét, a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyont érintő, folyamatban levő perek félbeszakadnak (a polgári perrendtartás [Zivilprozessordnung - a továbbiakban: ZPO] 240. szakaszának első mondata).

Ha az adós a felperes (például olyan perben, amelyben az adós kérelmező, vagy amelyben a már végrehajtható követeléssel szemben kifogást terjeszt elő), a felszámoló folytathatja az eljárást, vagy megtagadhatja annak folytatását (az InsO 85. szakasza (1) bekezdésének első mondata). Ha a felszámoló az eljárás folytatása mellett dönt, az eljárás folytatódik. Ha a felszámoló úgy dönt, hogy nem folytatja az eljárást, az érintett vagyontárgyat ki kell adni a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonból, és az adós vagy az alperes kezdeményezheti a per folytatását (az InsO 85. szakaszának (2) bekezdése).

Amennyiben az adós az alperes, különbséget kell tenni a következő esetek között: ha a fizetéseképtelenségi eljárás megindításakor a fizetéseképtelenség körébe tartozó valamely követelés tárgyában per van folyamatban, gondoskodni kell a követelés nyilvántartásba vételéről (lásd az InsO 87. szakaszát). Ha a felszámoló vagy a biztosítékkal nem rendelkező hitelező kifogást emel, a követelés elbírálása a félbeszakadt eljárás folytatásával történik (az InsO 180. szakaszának (2) bekezdése).

Azonban ha a követelés nem kapcsolódik a fizetéseképtelenséghez, hanem például adósságelengedésre vagy a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyont terhelő tartozásra vonatkozik, a felszámoló vagy a felperes folytathatja a pert (az InsO 86. szakasza).

9 Mik a hitelezők fizetéseképtelenségi eljárásban való részvételének fő jellemzői?

A bevezetésben már említettek szerint a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló törvénykönyv jelentős befolyást biztosít a hitelezőknek a fizetéseképtelenségi eljárás felett. A hitelezők a hitelezők gyűlése (*Gläubigerversammlung*, az InsO 74. és azt követő szakaszai) vagy a hitelezők gyűlésén által felállítható hitelezői választmányon (*Gläubigerausschuss*, az InsO 68. és azt követő szakaszai) keresztül gyakorolják a jogukat. A hitelezők gyűlése a hitelezők döntéshozatalra szolgáló központi szerve, a hitelezői választmány pedig olyan testület, amelyen keresztül a hitelezők felügyeletet gyakorolnak. A hitelezők gyűlését a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróság hívja össze (az InsO 74. szakasza (1) bekezdésének első mondata) és vezeti le (az InsO 76. szakaszának (1) bekezdése). A hitelezők gyűlésén jogosult részt venni az összes elsőbbségi hitelező, nem elsőbbségi hitelező, a felszámoló, a hitelezői választmány tagjai és az adós (az InsO 74. szakasza (1) bekezdésének második mondata). A hitelezők gyűlésén a határozatokat minden esetben egyszerű többséggel fogadják el, ahol a többséget nem a szavazatok száma, hanem a szavazati jogukat gyakorló hitelezők követeléseinek az összege határozza meg (az InsO 76. szakaszának (2) bekezdése). Ha egy vállalkozás mérete bizonyos küszöbértéket meghalad, a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróságnak már a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőzően ki kell jelölnie ideiglenes hitelezői választmányt (az InsO 22a. szakasza). A

választmány részt vesz a felszámoló kijelölésében, valamint a vagyon feletti rendelkezési jogát megőrző adós általi vagyongazdálkodás elrendelésére vonatkozó határozat meghozatalában is (az InsO 56a. szakasza és 270b. szakaszának (3) bekezdése).

A hitelezők gyűlésének fontosságát tükrözi, hogy az meghatározza az eljárás irányát, különös tekintettel az adós vagyona értékesítésének módjára. A hitelezők gyűlésének további feladatai a következők:

- másik felszámoló megválasztása (az InsO 57. szakaszának első mondata);
- a felszámoló felügyelete (az InsO 66. és 79. szakasza, valamint 197. szakasza (1) bekezdésének 1. pontja);
- a vállalkozás megszüntetésére vagy folytatására vonatkozó döntés (az InsO 157. szakasza);
- a felszámoló által megkötött egyes kiemelkedő jelentőségű ügyletek jóváhagyása (az InsO 160. szakaszának (1) bekezdése).

10 Mi módon használhatja vagy értékesítheti a fizetéseképtelenségi szakértő a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon részét képező vagyontárgyakat?

A felszámolóknak a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonba tartozó eszközökkel kapcsolatos hatásköreit illetően lásd a fenti „Milyen hatáskörökkel rendelkezik az adós, illetve a fizetéseképtelenségi szakértő?” kérdést.

11 Mely követelések terjeszthetők elő az adósnak a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonával szemben és miként kezelendők a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően keletkező követelések?

1. Mentességre jogosult hitelezők

A mentességre jogosult hitelezők (*aussonderungsberechtigte Gläubiger*, „elkülönítésre jogosult hitelezők”) követelhetik valamely eszköznek a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonból dologi vagy kötelmi jog alapján történő kivonását (az InsO 47. szakaszának első mondata). A mentességre jogosult hitelezők nem minősülnek nem elsőbbségi hitelezőknek, ezért nem kell gondoskodniuk a követeléseik nyilvántartásba vételéről, hanem azokat a jogszabályok általános rendelkezéseivel összhangban keresettel érvényesíthetik (az InsO 47. szakaszának második mondata). A keresetet azonban nem az adóssal, hanem a felszámolóval szemben kell megindítaniuk, aki az általa betöltött tisztségnél fogva félként jár el. A mentességre való jogosultság az eszköz tulajdonjogából (feltéve, hogy a tulajdonjogot nem biztosíték céljából ruházták át, mivel ezáltal a tulajdonos csak biztosítékkal rendelkező hitelezővé válik [az InsO 51. szakaszának (1) bekezdése]) egyszerű tulajdonjog-fenntartásból, valamint kötelmi jogi helyreállítási igényből (például a bérbeadó bérlővel szembeni igényéből) is eredhet.

2. Biztosítékkal rendelkező hitelezők

A biztosítékkal rendelkező hitelezők (*absonderungsberechtigte Gläubiger*, „önálló kielégítésre jogosult hitelezők”) a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonba tartozó eszköz értékesítése esetén elsőbbségi joggal rendelkeznek a kielégítésre. Ezek a hitelezők nem vesznek részt a követelések igazolására irányuló eljárásban, hanem kedvezményes elbánásban részesülnek, mivel a rangsorban mögöttük elhelyezkedő és a nem elsőbbségi hitelezőket megelőzően nyerhetnek kielégítést a szóban forgó eszközből befolyó bevételből. Az értékesítésből eredő többletbevétel a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyont gyarapítja, és az egyéb hitelezők csak ebből nyerhetnek kielégítést. Az ilyen biztosítéki jog többek között ingóságot terhelő zálogból, kézzzálogból vagy biztosíték révén megszerzett tulajdonjogból eredhet (az InsO 49., 50. és 51. szakasza).

Ha a bevétel nem elegendő a követelések kielégítéséhez, és a biztosítékkal rendelkező hitelező a dologi jogán felül az adóssal szemben kötelmi jogi igénnyel is rendelkezik, annak nyilvántartásba vétele útján követelheti, hogy a biztosított követelés kielégítésén felül a kötelmi jogi igény is nyerjen arányos kielégítést a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonból, amennyiben az nem került kielégítésre (az InsO 52. szakaszának második mondata).

3. A fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonnal szembeni követeléssel rendelkező hitelezők

A fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon terhére követeléssel rendelkező hitelezők (*Massegläubiger*) nem kötelesek követeléseiket nyilvántartásba vetetni, és azokat másokét megelőzően rendezni kell. Az InsO 53. szakasza szerint a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyont terhelő tartozások közé tartoznak a fizetéseképtelenségi eljárás költségei és az eljárás megindítását követően a felszámoló által a fizetéseképtelen helyzet kezelésével kapcsolatban vállalt egyéb kötelezettségek (például a vállalkozással még munkaviszonyban álló munkavállalók munkabér-követelése vagy a felszámoló által a követelések bírósági érvényesítésével megbízott ügyvéd követelése). E követelések elsőbbségi kielégítését az indokolja, hogy a felszámoló csak akkor tudja megfelelően lefolytatni az eljárást, ha képes olyan új kötelezettségek vállalására, amelyek teljes körű teljesítése biztosított. Ezenkívül a vagyont terhelő kötelezettségek közé tartoznak a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon jogalap nélküli gazdagodásából eredő kötelezettségek, valamint az ideiglenes fizetéseképtelenségi eljárásból származó egyes kötelezettségek.

4. Nem biztosított hitelezők

A követelések igazolására irányuló eljárásban (az InsO 174. szakasza (1) bekezdésének első mondata) kizárólag a nem elsőbbségi hitelezők (*Insolvenzgläubiger*, „fizetéseképtelenségi hitelezők”) vesznek részt. Az InsO 38. szakasza szerint nem elsőbbségi hitelezőnek minősül minden olyan személyi hitelező, aki az adóssal szemben a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának napján megalapozott követeléssel rendelkezik. Az InsO 39. szakaszának (1) bekezdésében felsorolt, alárendelt nem elsőbbségi hitelezőknek (*nachrangige Insolvenzgläubiger*), kizárólag akkor kell benyújtaniuk a követeléseiket, ha arra a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróság kifejezetten felhívta őket (az InsO 174. szakasza (3) bekezdésének első mondata). Az alárendelt fizetéseképtelenségi követeléseket a nem elsőbbségi hitelezők egyéb követeléseit követően kell rendezni. Ezek között említhetők például a bírságok és a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása óta a nem elsőbbségi hitelezők követeléseinek tekintetében felhalmozódott késedelmi kamatok és kötbérek.

12 Mik a követelések előterjesztésének, igazolásának és elfogadásának szabályai?

A követeléseket a felszámolóknak írásban, az eljárást megindító határozatban a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróság által megállapított határidőben kell bejelenteni, és meg kell jelölni a követelés jogalapját és összegét, valamint csatolni kell a követelést alátámasztó iratok másolatait (az InsO 174. szakasza (1) bekezdésének második mondata és (2) bekezdése). Késedelmes bejelentés esetén azonban a követeléseket nem veszik figyelembe (az InsO 177. szakasza). Valamennyi fizetéseképtelenségi követelést elő kell terjeszteni, függetlenül attól, hogy az alapjogviszonyra a polgári jogi vagy (például az adókötelezettségek esetében) a közjogi szabályok irányadóak-e.

A külföldi hitelezőkre a következő különös szabályok vonatkoznak: Az uniós fizetéseképtelenségi rendelet 55. cikke lehetővé teszi a külföldi hitelezők számára, hogy a követeléseiket egy egységes formanyomtatvány felhasználásával terjesszék elő. A követeléseket az uniós intézmények bármelyik hivatalos nyelven be lehet jelenteni. Azonban előfordulhat, hogy a hitelezőnek az eljárás megindításának helye szerinti tagállam hivatalos nyelven vagy a tagállam által elfogadhatónak megjelölt más nyelven elkészült fordítást kell benyújtania. Főszabály szerint a követeléseket az eljárás megindításának államában alkalmazandó jog szerinti időtartamon belül kell előterjeszteni. A külföldi hitelezők esetében ez az időtartam a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának a megindítás helye szerinti állam fizetéseképtelenségi nyilvántartásában történő közzétételét követő legalább 30 nap.

A felszámoló minden szabályosan bejelentett követelést rögzít a követelések nyilvántartásában (*Tablelle*). Ekkor még nem ellenőrzi a követelések tartalmát. A követelések ellenőrzése, valamint összegének és ranghelyének megállapítása csak a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróságon a követelések ellenőrzése céljából tartott tárgyaláson történik meg (az InsO 176. szakaszának első mondata). Ha a követelések ellenőrzése céljából tartott tárgyaláson a felszámoló vagy valamely nem elsőbbségi hitelező nem terjeszt elő a követeléssel szemben kifogást, vagy az előterjesztett kifogást elutasították, a követelést elfogadottnak kell tekinteni, és a hitelező részesül a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon értékesítéséből befolyó bevételből. Az adós által előterjesztett kifogás nem érinti a követelés megállapítását (az InsO 178. szakasza (1) bekezdésének második mondata), azonban a fizetéseképtelenségi eljárás befejezését követően a nem elsőbbségi hitelezők a nyilvántartásba vétel alapján nem érvényesíthetik a fennmaradó követeléseiket, hanem az adóssal szemben önálló keresetet kell indítaniuk (az InsO 201. szakasza (2) bekezdésének első mondata).

Ha azonban a követelések ellenőrzése céljából tartott tárgyaláson a felszámoló vagy egy másik nem elsőbbségi hitelező kifogást terjeszt elő, a hitelező a követelés elfogadása érdekében keresetet indíthat a kifogást előterjesztő fél ellen (az InsO 179. szakaszának (1) bekezdése). A hitelező csak akkor részesül a bevételből, ha a bíróság megállapítja, hogy a követelése megalapozott (az InsO 180. és azt követő szakaszai). A bevétel felosztása előtt a felszámoló összeállítja a vagyonfelosztási javaslatot (*Verteilungsverzeichnis*) (az InsO 188. szakasza). A vagyonfelosztási javaslat közzétételét követő két héten belül bizonyítani kell, hogy a követelés elfogadása érdekében kereset benyújtására került sor (az InsO 189. szakaszának (1) bekezdése). Ha ez nem következik be, a követelést nem veszik figyelembe a vagyonfelosztási javaslatban, akkor sem, ha időközben jogerősen elfogadták (az InsO 189. szakaszának (3) bekezdése). Azonban ha a bizonyíték benyújtására kellő időben sor kerül, a követelésnek megfelelő részesedést az eljárás lezárásáig vissza kell tartani a vagyonfelosztásból (az InsO 189. szakaszának (2) bekezdése). Ha a követelés elfogadására irányuló keresetet a bíróság jogerősen elutasítja, a visszatartott részesedést a többi nem elsőbbségi hitelező között kell felosztani. Ha a vitatott követelés tekintetében már létezik végrehajtható okirat, a keresetet nem a hitelezőnek, hanem a kifogást benyújtó félnek kell megindítania (az InsO 179. szakaszának (2) bekezdése). A követelést megállapító vagy a kifogásnak helyt adó ítélet nem kizárólag a felek jogviszonyában hatályos, hanem a felszámolót és az összes nem elsőbbségi hitelezőt is köti (az InsO 183. szakaszának (1) bekezdése).

Azok a nem elsőbbségi hitelezők, akik nem gondoskodtak a követeléseik nyilvántartásba vételéről, nem részesülhetnek az értékesítésből befolyó bevételből, és a követeléseiket más úton sem érvényesíthetik (az InsO 87. szakasza). A felszámolóval szembeni pénzköveteléseket elfogadhatatlanként el kell utasítani.

13 Mik a vagyon értékesítéséből származó bevétel elosztásának szabályai? Miként rangsorolják a követeléseket és a hitelezők jogait?

A fizetésektelenségi terv eltérő rendelkezése hiányában a felszámoló értékesíti a fizetésektelenségi eljárás alá vont vagyon részét képező eszközöket annak érdekében, hogy azokat a hitelezők között felosztható pénzeszközökké alakítsa. A felszámoló az értékesítés módját saját belátása szerint, a bevétel maximalizálásának a célját szem előtt tartva határozza meg. A lehetőségek között szerepel az adós vállalkozása vagy egyes üzemei egészének értékesítése vagy a vállalkozás feldarabolása és a vagyontárgyak külön történő értékesítése.

Az értékesítésből származó bevétel nem elsőbbségi hitelezők közti felosztását megelőzően először a biztosítékkal rendelkező hitelezőket és a fizetésektelenségi eljárás alá vont vagyonon fennálló követeléssel rendelkező hitelezőket kell kielégíteni. A bevételek felosztásának alapját a felszámoló által a követelések nyilvántartása (az InsO 188. szakasza) alapján elkészített vagyonfelosztási javaslat (*Verteilungsverzeichnis*) képezi (az InsO 175. szakasza). A vagyonfelosztási javaslat tartalmazza a vagyonfelosztáskor figyelembe veendő összes, fizetésektelenséggel összefüggő követelést. A bevételt ezt követően a hitelezők között a követeléseik összegének arányában kell felosztani. Az alárendelt nem elsőbbségi hitelezők a rangsorban a nem elsőbbségi hitelezők után következnek. Ezek a hitelezők csak a többi nem elsőbbségi hitelező teljes körű kielégítését követően kapnak kielégítést. Mivel a kielégítési esélyük alacsony, követeléseiket csak akkor kell benyújtaniuk, ha erre a fizetésektelenségi eljárást lefolytató bíróság ezt kéri (az InsO 174. szakaszának (3) bekezdése).

Főszabály szerint a felosztással nem kell megvárni a fizetésektelenségi eljárás alá vont vagyon értékesítésének befejezését. Ellenkezőleg, részletfizetésre kerül sor, amint a fizetésektelenségi eljárás alá vont vagyonban elegendő pénzeszköz áll rendelkezésre (az InsO 187. szakasza (2) bekezdésének első mondata). Az értékesítés befejeződésekor megtörténik a végleges vagyonfelosztás (az InsO 196. szakaszának (1) bekezdése). Ehhez a fizetésektelenségi ügyekben eljáró bíróság jóváhagyására van szükség (az InsO 196. szakaszának (2) bekezdése). Ha az összes nem elsőbbségi hitelező (köztük az alárendelt hitelezők) követelése teljeskörűen kielégíthető (ami a gyakorlatban ritkán fordul elő), a felszámoló a fennmaradó összeget átutalja az adósnak (az InsO 199. szakaszának első mondata).

Ha valamely hitelező a fizetésektelenségi eljárás alá vont vagyonba tartozó eszköz felett biztosított követelésre vonatkozó joggal rendelkezik, és az értékesítésből származó bevétel nem fedezi teljes mértékben a követelését, a hitelező további kötelmi igényt jelenthet be, azonban csak olyan mértékben, amennyiben a biztosított követelés kielégítése megghiúsult (ehelyett a hitelező azt is megteheti, hogy lemond a biztosított követeléséről, és inkább a teljes összegre vonatkozó kötelmi igényt jelenthet be az adóssal szemben) (az InsO 52. szakaszának második mondata).

Ha egy harmadik fél kielégíti az adóssal szemben dologi jogi biztosítékkal rendelkező hitelező követelését, a

szóban forgó harmadik fél nem lép automatikusan a biztosítékkal rendelkező hitelező helyébe. Bizonyos esetekben azonban a jogok és kötelezettségek átszállását jogszabály írja elő, illetve azt a felek szerződésben is kiköthetik. Ez nem minősül a fizetéseképtelenségi eljárás sajátos jellemzőjének, hanem az általános jogi szabályozásból fakad. Például ha a hitelező dologi jogi biztosítékkal rendelkezik, és az adós helyett olyan harmadik féltől kap kielégítést, aki a fizetéseképtelen adóssal szemben fennálló követelés tekintetében kezesként jár el, a hitelező adóssal szembeni követelése a jogok és kötelezettségek jogszabályban meghatározott átszállása révén a kezesre illeszkedik (a polgári törvénykönyv [Bürgerliches Gesetzbuch – BGB] 774. szakasza (1) bekezdésének első mondata). A járulékos biztosítéki jogok, mint például a jelzálog vagy zálogjog vonatkozásában a polgári törvénykönyv kifejezetten úgy rendelkezik, hogy azok a kezesre szállnak át (a BGB 412. és 401. szakasza). A nem járulékos jellegű biztosítéki jogok, mint például a földterület követelést biztosító megterhelése jogszabály erejénél fogva nem szállnak át a kezesre. A nem járulékos jellegű biztosítékokat azonban a szerződésen alapuló követeléssel rendelkező hitelező analógia útján, a polgári törvénykönyv 412. és 401. szakaszával összhangban – a felek eltérő megállapodása hiányában – köteles átruházni a kezesre. Ezt követően a kezes a dologi jogi biztosíték tekintetében a hitelező helyébe lép.

14 Mik a fizetéseképtelenségi eljárás – különösen egyezség által történő – befejezésének feltételei és joghatásai?

1. A rendes eljárás

A végleges vagyonfelosztást követően a fizetéseképtelenségi eljárást meg kell szüntetni (az InsO 200. szakaszának (1) bekezdése). A megszüntető végzés közzétételre kerül. A fizetéseképtelenségi eljárás megszüntetésével a fizetéseképtelenséggel érintett eszközök kezeléséhez és az azokkal történő rendelkezéshez való jog visszazár az adósra.

A fizetéseképtelenségi eljárás befejezését követően a nem elsőbbségi hitelezők főszabály szerint korlátozás nélkül érvényesíthetik a fennmaradó követeléseiket az adóssal szemben, mivel a követelések csak a felosztás keretében kifizetett összegek erejéig szűntek meg. A követelés ki nem elégített részének végrehajtását illetően az InsO 201. szakaszának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a nem elsőbbségi hitelezők a nyilvántartásba vételük alapján érvényesíthetik az adóssal szemben fennálló követeléseiket – a végrehajtható ítéleten alapuló végrehajtáshoz hasonlóan –, feltéve, hogy a követelések megállapítást nyertek, és azokat az adós nem vitatta a követelések ellenőrzése céljából tartott tárgyaláson. Az InsO ugyanezen 201. szakaszának (2) bekezdéséből következik, hogy egyéb esetekben a hitelezőnek peres eljárásban kell érvényesítenie az adóssal szemben fennálló követelését.

A természetes személyek kivételt képeznek. A természetes személyek kérhetik a fennmaradó tartozásaik elengedését (*Restschuldbefreiung*, az InsO 201. szakaszának (3) bekezdése, valamint 286. és azt követő szakaszai). A fennmaradó tartozás elengedése általában 3 évnyi jó magatartást követően hagyható jóvá, amelynek során az adós az összes lefoglalható jövedelmét köteles egy vagyonkezelőre (*Treuhänder*) engedélyezni. A tartozás elengedése az összes nem elsőbbségi hitelezőre nézve kötelező erejű, ideértve azokat is, akik nem jelentették be a követeléseiket (az InsO 301. szakaszának (1) bekezdése). Ez azt jelenti, hogy a nem elsőbbségi hitelezők az adóssal szemben fennálló követelésük érvényesítésében véglegesen akadályba ütköznek (kivételek: Az InsO 302. szakaszában említett, a maradványadósság elengedése alól kizárt követelések).

Az a jogi személy, amely ellen fizetéseképtelenségi eljárás indult, és már nem rendelkezik vagyonnal, automatikusan törlésre kerül a cégnyilvántartásból, és megszűnik.

2. A fizetéseképtelenségi terv létrehozására irányuló eljárás

A fizetéseképtelenségi terv létrehozására irányuló eljárás lehetővé teszi, hogy a biztosítékkal rendelkező és a nem elsőbbségi hitelezők maguk döntsék a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon értékesítéséről, annak hitelezők közötti felosztásáról, az eljárások kezeléséről és az adósnak a fizetéseképtelenségi eljárás befejezését követően fennálló felelősségéről. Erről a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló törvénykönyv rendelkezéseitől eltérően fizetéseképtelenségi tervben rendelkeznek (az InsO 217. szakasza (1) bekezdésének első mondata). A szerkezetátalakítás és a fizetéseképtelenségi terv nem egy és ugyanaz. A fizetéseképtelenségi terv kiemelten fontos szerepet tölt be a vállalkozás szerkezetátalakításában, azonban a vállalkozás felszámolásához is alapul szolgálhat, és rendelkezhet például a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon értékesítéséről és annak az

érintett felek közötti, a törvényben foglalt rendelkezésektől eltérő felosztásáról.

A fennmaradó tartozások elengedésének lehetősége mellett a fizetéseképtelenségi terv fontos eszközt biztosít az adósnak arra, hogy az eljárás elé akadályokat gördítő hitelezőkkel szemben szavazattöbbségbe kerüljön. Az InsO 245. szakasza szerint egy adott szavazói csoport hozzájárulását bizonyos körülmények között akkor is megadottnak kell tekinteni, ha a szükséges többséget nem sikerült elérni.

Fizetéseképtelenségi tervet a felszámoló vagy az adós is előterjeszthet (az InsO 218. cikke (1) bekezdésének első mondata). A fizetéseképtelenségi terv deklaratív részből (*darstellender Teil*) és konstitutív részből (*gestaltender Teil*) áll (az InsO 219. cikkének első mondata). A deklaratív rész leírja, hogy mely intézkedések meghozatalára került már sor a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően, és hogy milyen intézkedéseket kell még meghozni az érintett felek jogaival kapcsolatos egyezségkötés alapjainak a megállapítása érdekében (az InsO 220. cikkének (1) bekezdése). A konstitutív rész meghatározza, hogy az érintett felek jogi helyzete miként fog változni (az InsO 221. cikkének első mondata). Az InsO 217. szakaszának második mondata értelmében, ha az adós nem természetes személy, a fizetéseképtelenségi tervbe bele lehet foglalni a tagsági jogokat és az adós saját tőkéjében fennálló részesedéseket is. Az InsO 225a. szakaszának (2) bekezdése lehetővé teszi az adósság-részvénycserre ügyleteket a hitelezői követelések adós saját tőkéjében fennálló társasági részesedéssé alakítása céljából. A törvény 243. és azt követő szakaszaiban rögzített szavazási mechanizmus kiemelkedő jelentőséggel bír. A fizetéseképtelenségi terv konstitutív része meghatározza a különböző szavazói csoportokat. A fizetéseképtelenségi terv kizárólag akkor fogadható el, ha azt az egyes hitelezői csoportokban a szavazati jogukat gyakorló hitelezők többsége (hitelezői többség) jóváhagyja, és a fizetéseképtelenségi terv mellett szavazó hitelezők követeléseinek összege a szavazati jogukat gyakorló hitelezők összes követelésének felét meghaladja (az összes követelés többsége). Bizonyos körülmények között ugyanakkor a törvény a szavazók egy adott csoportja részéről a hozzájárulást megadottnak tekinti akkor is, ha a szükséges többséget nem sikerült elérni (az InsO 245. szakasza). Az „akadályozás tilalmának” (*Obstruktionsverbot*) az a célja, hogy az egyes hitelezők vagy részvényesek ne hiúsítsák meg a tervet. Az InsO 247. szakasza szerint a tervhez az adósnak is hozzá kell járulnia. Az adós tiltakozása azonban irreleváns, ha a terv alapján valószínűsíthetően nem kerülne rosszabb helyzetbe, mint annak hiányában, és egyetlen hitelező sem jut a követelésének teljes összegét meghaladó gazdasági értékhez.

Miután az érintett felek elfogadták a fizetéseképtelenségi tervet, és ahhoz az adós hozzájárult, a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróság megerősíti azt. A bíróság akkor erősíti meg a tervet, ha az összes lényeges eljárási követelmény teljesült, és egyetlen hitelező vagy részvényes sem terjesztett elő olyan kérelmet, amelyben arra hivatkozik, hogy a terv következtében rosszabb helyzetbe kerülne, mint annak hiányában (az InsO 251. szakasza). A terv ilyen tiltakozás következtében történő megghiúsulásának a megelőzése érdekében a terv konstitutív része rendelkezhet olyan forrásokról, amelyeket akkor kell rendelkezésre bocsátani, ha valamelyik fél bizonyítja, hogy rosszabb helyzetbe kerülne (az InsO 251. szakaszának (3) bekezdése).

A tervet megerősítő határozat csak korlátozott mértékben támadható meg (az InsO 253. szakasza).

Ha a fizetéseképtelenségi terv megerősítése már nem támadható meg, a terv eltérő rendelkezése hiányában a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróság megszünteti a fizetéseképtelenségi eljárást (az InsO 258. szakaszának (1) bekezdése). Az adós vagyonával történő rendelkezés joga visszazáll az adósról. A terv konstitutív részében rögzített joghatások az érintett feleket attól függetlenül kötik, hogy gondoskodtak-e a követeléseik nyilvántartásba vételéről, vagy hogy érdekelt félként a fizetéseképtelenségi tervvel szemben kifogást terjesztettek-e elő (az InsO 254b. szakasza). Ez azt jelenti, hogy a fizetéseképtelenségi tervben rögzített joglemondás, felfüggesztés és más hasonló rendelkezések a törvény erejénél fogva hatályosulnak, anélkül, hogy ehhez külön akaratnyilvánításra lenne szükség (az InsO 254a. szakaszának (1) bekezdése). A fizetéseképtelenségi terv nem érinti a nem elsőbbségi hitelezők harmadik felekkel szembeni jogait. Ha a terv így rendelkezik, kivételt képeznek a csoporton belüli harmadik felek által nyújtott biztosítékok (*gruppeninterne Drittsicherheiten*), amelyeket a hitelezőnek az adóssal kapcsolatban álló vállalkozás (például leányvállalat) nyújtott a részvénytársaságokról szóló törvény (*Aktiengesetz* - AktG) 15. szakasza értelmében (az InsO 217. szakaszának (2) bekezdése és 223a. szakasza).

Annak biztosítása érdekében, hogy az adós eleget tegyen a fizetéseképtelenségi tervben meghatározott kötelezettségeinek, a terv előírhatja, hogy a felszámolónak folyamatosan ellenőrzést kell gyakorolnia az adós felett. Az ellenőrzés ideje alatt a felszámoló évente jelentést tesz a bíróságnak és – ha van – a hitelezői választmányának az aktuális helyzetről és a fizetéseképtelenségi terv teljesítésének jövőbeli kilátásairól (az InsO

261. szakasza (2) bekezdésének első mondata).

Az említett nyomon követés elrendelésére tekintet nélkül a törvény 255. szakaszában foglalt „feléledési záradék” (*Wiederauflebensklause*) célja, hogy biztosítsa a terv adós általi betartását. Ha a fizetéseképtelenségi terv konstitutív része alapján a nem elsőbbségi hitelezők követeléseinek a teljesítését elhalasztották, vagy azokról részben lemondtak, a halasztás vagy a joglemondás a hitelezőre nézve a továbbiakban nem vonatkozik, ha az adós az adott hitelező tekintetében jelentős késedelembe esik a terv végrehajtásával (az InsO 255. szakaszának (1) bekezdése). Ugyanez vonatkozik az összes biztosítékkal nem rendelkező hitelezőre, ha a terv végrehajtási szakaszában új fizetéseképtelenségi eljárás indul az adós vagyona (az InsO 255. szakaszának (2) bekezdése). Az elfogadott és a követelések ellenőrzése céljából folytatott tárgyaláson az adós által nem vitatott, valamint a nyilvántartásba vétel mellett megerősített és végleges fizetéseképtelenségi terv szerint fennálló követelésekkel rendelkező, nem elsőbbségi hitelezők e követeléseket az adóssal szemben úgy érvényesíthetik, mintha azok végrehajtható ítéleten alapulnának (az InsO 257. szakasza (1) bekezdésének első mondata).

Amennyiben a fizetéseképtelenségi terv a vállalkozás szerkezetátalakításának alapját képezi, a vállalkozás működéséhez gyakran hitelre van szükség. A hitelezők védelme érdekében a fizetéseképtelenségi terv konstitutív részének hitelplafont tartalmazhat (az InsO 264. szakasza). Ha az új hitelező követelése a hitelplafon alatt marad, a hitelplafonra vonatkozó megállapodás eredményeként a nem elsőbbségi hitelezők rangsorban az új hitelező mögé kerülnek, ha új fizetéseképtelenségi eljárásra kerül sor.

A fizetéseképtelenségi terv létrehozására irányuló eljárás lehetővé teszi, hogy az adós a fennmaradó tartozás elengedésére irányuló fent ismertetett eljárástól függetlenül elérje a fennmaradó tartozás elengedését. A törvénykönyv rögzíti, hogy a fizetéseképtelenségi terv eltérő rendelkezése hiányában az adósok mentesülnek a hitelezőkkel szemben fennmaradó tartozásaik alól, ha a fizetéseképtelenségi tervben meghatározott módon kielégítik a hitelezőket (az InsO 227. szakaszának (1) bekezdése).

15 Melyek a hitelezőket a fizetéseképtelenségi eljárás befejezése után megillető jogok?

A hitelezőket a fizetéseképtelenségi eljárás befejezését követően megillető jogokkal kapcsolatos részletekért tekintse meg a „Melyek a feltételei és a joghatásai a fizetéseképtelenségi eljárás (különösen egyezséggel történő) befejezésének?” kérdésre adott választ.

16 Ki viseli a fizetéseképtelenségi eljárás során felmerült költségeket és kiadásokat?

A német jog alapján a fizetéseképtelenségi eljárás költségeit a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon terhére kell megelőlegezni, és azok a nem elsőbbségi hitelezők követeléseivel szemben elsőbbséget élveznek (az InsO 53. szakasza). Az InsO 54. szakasza szerint a fizetéseképtelenségi eljárás költségei magukban foglalják az eljárással összefüggő bírósági illeleteket, valamint az ideiglenes felszámolónál, a felszámolónál és a hitelezői választmány tagjainál felmerült költségeket, továbbá a felsorolt személyek díjazását.

17 Mik a hitelezők összességének hátrányt okozó jogügyletek semmisségére, megtámadhatóságára és végrehajthatatlanságára vonatkozó szabályok?

A hitelezőkre nézve hátrányos cselekmények megelőzése érdekében a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyona tartozó eszközöknek az eljárás megindítását követő megszerzése főszabály szerint semmis; ezzel szemben azok az eszközök, amelyek az eljárás megindítását követően a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyona tartoznának, főszabály szerint érvényesen megszerezhetők az eljárás megindítása előtt, azonban ezek az ügyletek bizonyos körülmények esetén megtámadhatók.

Mivel a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően az adós vagyona feletti rendelkezési jog a felszámolóra száll, a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően az adós főszabály szerint egyáltalán nem rendelkezhet a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon tekintetében (a földterületek jóhiszemű megszerzését kivéve, azonban ez is megtámadható) (az InsO 81. szakasza (1) bekezdésének első mondata). Ezenkívül

főszabály szerint a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyona tartozó eszközre vonatkozóan nem szerezhetők jogok, ha az adós a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyona tartozó valamely eszközről a fizetésképtelenségi eljárás megkezdése előtt rendelkezett, azonban a rendelkezés eredménye csak a fizetésképtelenségi eljárás megindítása után következik be (az InsO 91. szakaszának (1) bekezdése) (ez alól a legfőbb kivételt a földterület megszerzése jelenti, az InsO 91. szakaszának (2) bekezdése). A fizetésképtelenségi eljárás megindításakor szintén hasonlóan érvénytelenné válnak az eljárás megindítására irányuló kérelem előterjesztését megelőző hónap során vagy a kérelem előterjesztését követően végrehajtási eljárás eredményeként megszerzett biztosítéki jogok is (az InsO 88. szakaszának (1) bekezdése).

Az InsO 129. és azt követő szakaszaiból következik, hogy az eljárás megindítását követő szerzéssel ellentétben a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyona eljárás megindítását megelőző megszerzése főszabály szerint érvényes, azonban bizonyos körülmények esetén ez is megtámadható. A fizetésképtelen adós ügyleteinek a megtámadásához való említett jog meghatározó jelentőséggel bír a fizetésképtelenségi jog működése szempontjából, mivel lehetővé teszi, hogy a felszámoló hozzáférjen az adós vagyonából a fizetésképtelenségi eljárás megindítását megelőzően kiáramló tőkéhez. Ez nagyban elősegítheti a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyona gyarapítását, ezáltal biztosítva, hogy a fizetésképtelenségi jog megfelelően teljesítse a hitelezők egyenlő kielégítésével és az egyes hitelezőkkel való kedvezőbb bánásmód megelőzésével kapcsolatos célkitűzését. Ha a felszámoló sikeresen gyakorolja a megtámadás jogát, az a fél, akinek a megtámadott ügyletből előnye származott, köteles visszaszolgáltatni mindent, ami az ügylet következtében a fizetésképtelen adós vagyonából elvonásra került. Ha ez természetben nem lehetséges, a felszámolónak kártérítést kell fizetnie. A felszámoló a helyreállításhoz való jog érvényesítése céljából keresetet indíthat, és a hitelezők által benyújtott ellenérdekű követelésekkel szemben is hivatkozhat erre a jogra. Ha a megtámadható ügylet kedvezményezettje visszaszolgáltatja az általa megszerzett vagyontárgyat, újra érvényesíthetővé válik az ellenkövetelése (az InsO 144. szakasza).

A fizetésképtelenségi eljárás megindítása előtt megkötött ügylet akkor támadható meg, ha az a nem elsőbbségi hitelezőket kedvezőtlen helyzetbe hozza (az InsO 129. szakasza), és a törvény 130–136. szakaszában szereplő indokok egyike fennáll. Bármely jogcselekmény, azaz joghatással járó magatartás (beleértve a mulasztást is, az InsO 129. szakaszának (2) bekezdése) megtámadható (Szövetségi Legfelsőbb Bíróság, a 2004. február 12-i IX ZR 98/03 ítélet, 12. pont). A törvényben foglalt eltérő rendelkezés hiányában lényegtelen, hogy az adós végzi-e a jogilag releváns cselekményt. Ezenfelül nem döntő tényező az, hogy szerződésen vagy jogszabályon alapuló joghatásról van-e szó (Szövetségi Legfelsőbb Bíróság, 2013. május 7-i IX ZR 191/12 ítélet, 6. pont).

Az ügylet megtámadására különösen a következők alapján van lehetőség:

- az adós által juttatott ingyenes előny, feltéve, hogy arra a fizetésképtelenségi eljárás megindítására irányuló kérelem előterjesztését megelőző négy éven belül került sor (az InsO 134. szakasza);
- az adós által a fizetésképtelenségi eljárás megindítására irányuló kérelem előterjesztését megelőző tíz évben a hitelezők hátrányos helyzetbe hozatalának szándékával elvégzett cselekmények, amennyiben a másik fél tudott az adós szándékáról (az InsO 133. szakasza). A szóban forgó időszak csak 4 év, ha a cselekmény lehetővé tette a másik fél számára, hogy biztosítékot vagy kielégítést nyújtson;
- az adós fizetésképtelenségi eljárás megindítására irányuló kérelem előterjesztését megelőző három hónapon belüli cselekménye, amely közvetlen hátrányt okoz a hitelezőknek, ha az adós már fizetésképtelen volt, és ha a másik fél tudott erről (az InsO 132. szakasza (1) bekezdésének 1. pontja);
- olyan cselekmény, amellyel olyan biztosítékot vagy kielégítést nyújtanak valamely nem elsőbbségi hitelezőnek, amelyre az nem jogosult, feltéve, hogy az adott cselekményre a fizetésképtelenségi eljárás megindítására irányuló kérelem előterjesztését megelőző hónapban kerül sor (az InsO 131. szakasza (1) bekezdésének 1. pontja);
- olyan cselekmény, amellyel olyan biztosítékot vagy kielégítést nyújtanak valamely nem elsőbbségi hitelezőnek, amelyre az nem jogosult, feltéve, hogy az adott cselekményre a fizetésképtelenségi eljárás megindítására irányuló kérelem előterjesztését megelőző 3 hónapban kerül sor, és az adós a cselekmény időpontjában fizetésképtelen volt, a másik fél pedig tisztában volt ezzel (az InsO 130. szakasza (1) bekezdésének 1. pontja).

A fenti esetekben az adós és az előnyhöz jutó hitelező büntetőjogi felelőssége is felmerülhet (a büntető törvénykönyv 283–283d. szakasza).

A fogyasztót érintő fizetésképtelenségi eljárások

A fogyasztót érintő fizetéseképtelenségi eljárások (*Verbraucherinsolvenzverfahren*) olyan természetes személyek ügyeire vonatkoznak, akik nem folytatnak, és korábban sem folytattak önálló vállalkozói tevékenységet, valamint olyan személyek ügyeire, akik önálló vállalkozói tevékenységet folytattak, azonban a pénzügyi helyzetük egyértelmű, és nem áll fenn velük szemben munkaviszonyból eredő követelés (az InsO 304. szakasza (1) bekezdésének első mondata). A rendes fizetéseképtelenségi eljárással ellentétben a középpontban a vagyon értékesítése helyett a fogyasztó tartozásának elengedése áll.

Az eljárás főként akkor tér el a rendes eljárástól, ha a kérelmet az adós egyedül vagy másokkal együtt terjeszti elő. Ebben az esetben a fizetéseképtelenségi eljárás megindítására irányuló döntést egy peren kívüli szakasz előzi meg, amelynek célja, hogy egy terv alapján egyezségkötésre kerüljön sor a hitelezőkkel az adósság rendezése tekintetében (az InsO 305. szakasza (1) bekezdésének 1. pontja). Ha a peren kívüli egyezség elérésére tett kísérlet sikertelen, az adós a fizetéseképtelenségi eljárás megindítására irányuló kérelmet terjeszthet elő.

Ezt olyan eljárási szakasz követi, amelyben a megindított eljárást a fizetéseképtelenségi ügyekben eljáró bíróság felfüggeszti, és lehetőséget ad a hitelezők számára, hogy az adóssal egy adósságrendezési terv (*Schuldenbereinigungsplan*) alapján egyezséget kössenek. Ha az adósságrendezési terv megvalósul, a hitelezők követeléseire a továbbiakban kizárólag ez a terv az irányadó, amely a bírósági eljárás során megkötött egyezséggel (*Prozessvergleich*) azonos módon hajtható végre (az InsO 308. szakasza (1) bekezdésének második mondata). A fizetéseképtelenségi eljárás megindítására és a fennmaradó tartozás elengedésére irányuló kérelmeket visszavontnak kell tekinteni (az InsO 308. szakaszának (2) bekezdése). Amennyiben a felek nem egyeznek meg adósságrendezési tervben, a fizetéseképtelenségi eljárás lefolytatására kerül sor.

■ Last update: 11/09/2024

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.